
Fra: Watz Sissel [mailto:Sissel.Watz@kmd.dep.no]
Sendt: 16. oktober 2014 10:27
Til: Postmottak Finansdepartementet
Emne: Bruk av internrevisjon i staten - rapport fra arbeidsgruppe - høring

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	14/5088-9	16.10.14

Bruk av internrevisjon i staten - rapport fra arbeidsgruppe - høring

Vi viser til brev av 26. juni 2014 om ovennevnte.

KMD har forelagt saken for de underliggende etatene Kartverket, Husbanken, DSS, Direktoratet for Byggkvalitet og Sametinget. Husbanken, DSS og Kartverket har kommentert saken og deres merknader er innarbeidet i vårt innspill.

Finansdepartementet ba høringsinstansene særlig vurdere arbeidsgruppens følgende anbefalinger:

1. Internrevisjon i de virksomhetene som har etablert eller kommer til å etablere internrevisjon, skal tilrettelegges etter konkrete rammer, jf. kap. 5 i rapporten.
2. Alle virksomheter med utgifter eller inntekter over 300 mill. kroner skal vurdere om de bør bruke internrevisjon. Vurderingen skal gjøres etter fastsatte kriterier, dokumenteres og sendes overordnet departement med kopi til Riksrevisjonen og Direktoratet for økonomistyring, jf. pkt. 6.2.2.
3. Det innføres ikke et krav om at statlige virksomheter over en viss størrelse *skal* bruke internrevisjon, jf. pkt. 6.2.3.
4. Departementene inkluderes ikke i kravet om å vurdere bruk av internrevisjon, jf. pkt. 6.3.

Ad 1 Internrevisjon i de virksomhetene som har etablert eller kommer til å etablere internrevisjon, skal tilrettelegges etter konkrete rammer

DFØ har nylig publisert en veilder for internkontroll i statlige virksomheter for å bidra til at statlige virksomheter forbedrer sin styring og kontroll. Internrevisjon er et annet instrument for å oppnå dette målet. Det er behov for å ha god veiledning for alle virksomheter som

vurderer internrevisjon, herunder på å tydeliggjøre skillelinjene mellom internkontroll og internrevisjon.

KMD mener det er positivt at det etableres mer forutsigbare rammer for bruk av internrevisjon i staten. Vi støtter arbeidsgruppens anbefaling om internrevisjonens organisering og uavhengighet. Kravene som stilles til organisasjonsmessig plassering i virksomheten vil sikre internrevisjonens uavhengighet og legitimitet. Det er viktig at internrevisjonen bidrar til merverdi og forbedring utover etablerte kvalitets- og kontrolltiltak i virksomheten. Vi er enig i at internfunksjonen må ha den nødvendige kompetanse og ressurser for å kunne oppfylle sitt formål og ivareta sin rolle, og at den ledes av en kvalifisert internrevisjonssjef. Vi har ingen innvendinger til forslaget om bruk av anerkjente standarder, da dette gir forutsigbare rammer og klare forventninger til kvalitet og profesjonalitet til det arbeidet som skal utføres.

Husbanken deler ikke arbeidsgruppens anbefaling om at departementet innhenter rapporter fra internrevisjonen i en underliggende virksomhet, og at virksomhetsleder og internrevisjonssjefen sammen informerer departementet om eventuelle uenigheter. Husbanken mener at avvik som fremkommer i internrevisjonens arbeid bør inngå i den ordinære styringsdialogen mellom departement og den enkelte virksomhet.

KMD er imidlertid ikke enig med Husbanken i dette. Vi mener at departementets adgang til å innhente rapporter fra internrevisjonen gjør departementet bedre i stand til å oppfylle sitt ansvar etter økonomireglementet om å påse at det gjennomføres kontroll med virksomheten og at virksomheten har en forsvarlig internkontroll.

Vi er enige i arbeidsgruppens vurdering av internrevisjonens organisering og uavhengighet, og støtter at det gis en definisjon og standarder for internrevisjon. Vi er videre enig i at det er virksomhetsledelsen som skal vurdere behovet for internrevisjon, og at det ikke innføres obligatorisk internrevisjon for alle.

Kartverket støtter på generelt grunnlag å bruke en felles tilnærming og standard, men anser at standarden som anbefales (IIA) er mer omfattende og krevende enn nødvendig for Kartverket og mindre organisasjoner. Kartverket har uansett ingen direkte egenerfaring med IIA-standardene utover å ha fått innføring og sammenlignet kravdokumentasjon. Kartverket følger ISO 19011 og har ingen umiddelbare planer om å endre dette.

Kartverket stiller seg positivt til anbefalingene om dialog med eget departement og Riksrevisjonen. Det er ikke etablert systematisk dialog fra Kartverket med departement og Riksrevisjon rundt internrevisjon. Kartverket ønsker gjerne å bidra med mer utfyllende informasjon og kommentarer om ønskelig.

Det er viktig at departementene selv i dialog med sin underliggende etat får frihet til å vurdere hvorvidt det er ønskelig å motta revisjonsplaner og -rapporter eller ikke. Internrevisjonens hovedadressat skal være virksomhetsledelsen, og det bør ikke regelfestes en slik automatikk for oversendelse til departementet. Internrevisjonen bør imidlertid kunne benytte seg av

varslingskanaler, dersom det avdekkes alvorlige misligheter, korrupsjon, el. Siden også Riksrevisjonen vil få tilgang til disse dokumentene, vil det uansett kunne forventes at virksomhetsledelsen orienterer departementet dersom internrevisjonen har graverende funn.

Ad 2 Virksomheter med utgifter eller inntekter over 300 mill. kroner skal vurdere om de bør bruke internrevisjon

Arbeidsgruppen foreslår at alle store og mellomstore virksomheter (med unntak av departementene) skal pålegges å foreta en vurdering hvert fjerde år av hvorvidt det er hensiktsmessig for dem å opprette en internrevisjon. Arbeidsgruppen peker selv på at et krav om regelmessig å vurdere om virksomheten skal bruke internrevisjon, legger beslag på ressurser hos virksomhetene, og foreslår at grensen settes ved virksomheter med utgifter eller inntekter som overstiger 300 mill. kroner.

I Sverige er grensen på en milliard kroner og Norge bør ikke legge seg under denne grensen. En forutsetning for en velfungerende internrevisjon er et godt fagmiljø, og for små organisasjoner er det svært vanskelig å etablere dette fagmiljøet. I kommune-Norge er dette løst ved interkommunalt samarbeid, eventuelt at dette er satt ut til private selskaper. I større konsern er dette en hovedkontorfunksjon, og en viktig suksessfaktor er etablering av et fagmiljø.

Muligheten til å få etablert det nødvendige fagmiljø i organisasjonen bør videre være med blant vurderingskriteriene knyttet til det å etablere internrevisjon i en enhet. Mange organisasjoner er ikke store nok til å etablere en egen intern revisjonsfunksjon, med full kapasitet innenfor alle fagområder. Begrunnelse;

- Revisjonsfunksjonen vil bli for liten til at den får et fagligmiljø.
- Revisjonsfunksjonen kan få en høy turnover av personell i funksjonen.
- På flere områder vil det være behov for spisskompetanse i forhold til revisjoner / evalueringer, dette er ofte kompetanse det ikke vil være naturlig eller kostnadseffektivt å ha ansatt i en revisjonsfunksjon.

Kombinasjonen med å nytte egne ansatte med spisskompetanse og leie inn eksterne firma til spesielle oppdrag kan ofte være den beste løsningen.

Dagens bestemmelser i ”reglement for økonomistyring i staten”, ivaretar kravene for å sikre kontroll med virksomheten på en god måte. Ansvar for å finne den beste løsningen må ligge hos organisasjonens leder. Lederen kjenner virksomhetens egenart og risikoområdene det må tas hensyn til. For noen statlige organisasjoner vil det være naturlig å etablere en egen internrevisjon, for andre vil dette ha liten verdi.

Ad 3 Det innføres ikke krav om at statlige virksomheter over en viss størrelse skal bruke internrevisjon

Da internrevisjon primært er et redskap for virksomhetsleder til å forbedre styring og kontroll, er vi enig i at det ikke skal stilles krav om at statlige virksomheter over en viss størrelse skal bruke internrevisjon. Høye utgifter eller inntekter over statsbudsjettet innebærer, slik det

framgår av gruppens rapport, ikke nødvendigvis høy risiko. I tillegg vil ikke et obligatorisk krav gi rom for den enkelte virksomhet til å gjøre vurderinger og velge kontrollopplegg og funksjon ut fra risiko og egenart. Et slikt krav vil også kunne medføre at virksomheten blir pålagt å bruke uforholdsmessig mye ressurser på krontrilloppgaver sett i forhold til tilgjengelige ressurser til tjenesteproduksjon.

Arbeidsgruppen anbefaler god kontakt og dialog mellom internrevisjon og Riksrevisjonen. Vi mener dette kan undergrave virksomhetsleders ledelse. Riksrevisjonen skal uoppfordret få tilgang til enkeltrapper og årsrapporter fra internrevisjonen, noe de har lovmessig rett til. Etatsstyrende departement vil da også etterspørre disse dokumentene, og dette kan få karakter av «rapporteringsbyrde», jf. den pågående debatten om detaljstyring, rapporteringsmengde og kontrollomfang. Som del av styringsdialogen har virksomhetsleder i dag et ansvar for å informere departementet dersom det oppstår vesentlige avvik fra føringene i tildelingsbrev, i planer som er avtalt med departementet eller virksomheten generelt.

Arbeidsgruppen peker på at en utvidet bruk av internrevisjon i statlige virksomheter, basert på anerkjente standarder, legger grunnlag for at Riksrevisjonen i større grad vil kunne basere sine kontroller på internrevisjonens arbeid. Dette tilsier i tilfelle et redusert ressursbehov hos Riksrevisjonen.

Kartverket anser internrevisjon som et nyttig virkemiddel til undersøkelse av etterlevelse og hensiktsmessighet i sine styringssystemer, og støtter at det skal arbeides for økt bruk av internrevisjon ellers i staten basert på egne positive erfaringer.

Ad 4 Departementet inkluderes ikke i kravet om å vurdere bruk av internrevisjon

KMD støtter arbeidsgruppens konklusjon og begrunnelser her.

Med hilsen

Hanne Finstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Sissel Watz
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.